

A Fővárosi Ítéltábla dr. Peszlen Zoltán ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, dr. Káposztás Zoltán ügyvéd (cím) és ... jogtanácsos által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen, személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2011. október 25. napján meghozott, 33.P.26.035/2005/58. számú ítélete ellen a felperes részéről 60. és 64. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 15.000 (Tizenötezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 48.000 (Negyvennyolcezer) forint fellebbezési eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette az emberi méltóságát és az egyenlő bánásmódhoz fűződő személyiségi jogait. Kérte a számára sérelmes helyzet megszüntetését és az alperes által üzemeltetett buszpályaudvar akadálymentesítését és megfelelő használhatóságának biztosítását.

Kérte továbbá az alperes 500.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezését.

Előadta, hogy az alperes jogszabálysértő módon nem teszi lehetővé számára, mint látássérült személynek a buszpályaudvar megfelelő használatát. Jogszabályi előírás szerint az alpereséhez hasonló közcélú épületnek akadálymentes használatra alkalmasnak kell lennie, az önálló rendeltetési egységhez akadálymentes megközelíthetőséget kell biztosítani. Mivel ez számára nem lehetséges az alperes nem biztosítja számára a megfelelő használatot, ezért egyéb utazótársaival

szemben megkülönbözteti, mivel a szolgáltatáshoz való hozzáférés számára nem, vagy csak hátrányosabb módon lehetséges.

Az alperes magatartása számára hátrányokat és megalázó, sértő helyzetet eredményezett, ezért nem vagyoni kártérítésre jogosult. Hivatkozott arra, hogy a buszpályaudvar használata során több esetben megalázó helyzeteket volt kénytelen elviselni, amikor utastársaiba beleütközött, csomagjaikon átesett, és mindezek folyamatosan szembesítik hátrányos helyzetével.

A sérelmes helyzet megszüntetéseként elsődlegesen a külső és belső vezetősávok kialakítására kérte kötelezni az alperest. Kifogásolta, hogy a lift megközelíthetősége nehézkes és a hívógombok és a belső kezelőegységek sincsenek tapintással érzékelhető jelekkel vagy hangjelzéssel ellátva. Nem megoldott az épületen belüli, illetőleg kívüli közlekedés a bútorok és üzletpultok elhelyezése miatt. Az ajtók használata is nehézkes, és a telefonkészülékek megtalálását sem segíti elő külön jelzés és elhelyezési magasságuk sem megfelelő. Az információs táblák olvasása a fényviszonyok miatt nehézkes és a kijelző táblán alkalmazott betűméret pedig túl kicsi. Kifogásolta, hogy a két épületszintet összekötő külső lépcső fokmérete nem szabványos, az 2 cm-rel magasabb.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Arra hivatkozott, hogy személyiségi jogsértés nem terheli, mivel nincs olyan kötelező rendelkezés a buszpályaudvar kialakítására nézve, ami a vakok és gyengénlátókra vonatkozó megfelelő szabályokat tartalmazná. Az egyenlő bánásmód megsértése azért sem állapítható meg, mert a felperes nem azonos díjszabási feltételek mellett veszi igénybe a szolgáltatásait, mint a többi utas. Előadta továbbá, hogy a tervezési munkálatokat nem az alperesi vállalat rendelte meg, az esetleges tervezési hiányosságok nem kérhetők számon rajta. Utalt arra is, hogy az építési engedély röviddel az esélyegyenlőségi törvény hatályba lépését követően került kiadásra, ezért a tervek módosítására már nem lett volna lehetőség. Álláspontja szerint a felperesnek nem lehetnek olyan egyedi igényei, amik az épület átalakítását eredményeznék, ezért a felperesnek nincs jogosultsága a kereseti kérelmében megfogalmazottak érvényesítésére. Nem tartotta alaposnak a felperes nem vagyoni kártérítési igényét sem, mert egyrésztől jogsértő magatartása a felperessel szemben nem állapítható meg, másrészt a felperes nem igazolta azt, hogy szorongása, kellemetlenségei keletkeztek volna, kifejezetten az alperesi magatartás, vagy az állapot fenntartása következtében.

Hivatkozott továbbá arra, hogy jogszabályi rendelkezés alapján 2013. december 31. napjáig kell az egyenlő esélyű hozzáférést biztosítani a fogyatékkal élők számára az egyes épületeknél, ez a határidő azonban az ítélethozatalig nem telt el.

Álláspontja szerint a felperes megállapítási igényt nem terjeszthet elő, mert az eljárási szabályok alapján erre nincsen mód.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 50.000 forint perköltséget.

Megállapította, hogy a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 30.000 forint illetéket és a felmerült 266.544 forint szakértői díjat az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság ítéletében ismertette a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 75. §-át, 76. §-át, 84. § (1) bekezdésének a)-e) pontjait, a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 123. §-át, az Alkotmány 54. § (1) bekezdését, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvt.) 1. és 2. §-át, 3. § d) pontját, 4., 5., 6., 7., 8., 9., 12. §§-it, 19. § (1), (2), (3) bekezdéseit, a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (Fot.) 1. §-át, 2. § (1)-(5) bekezdéseit, 3. §-át, 4. §-ának a)-h) pontjait, 5. § (1), (2) bekezdéseit, 7/A. § (1), (2) bekezdéseit, 7/B. § (1), (2), (3), (4), (5) bekezdéseit, 8. §-át, 11. §-át, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) 1. § a)-k) pontjait, (2) bekezdését, 2. § 1., 9., 10. pontjait, 31. § (4) bekezdés c) pontját, az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Kormányrendelet (OTÉK) 31. § (1) bekezdését, 104. § (1) és (9) bekezdéseit.

Az elsőfokú bíróság nem tartotta alaposnak az alperesi előadást a megállapítási kereset előterjeszthetősége körében, mert a felperes személyhez fűződő joga megsértésének esetében jogsértés megállapítását és további jogkövetkezmények alkalmazását is kérheti a Ptk. 84. § (1) bekezdése alapján, függetlenül a Pp. 123. §-ában foglaltaktól.

Ezt követően az elsőfokú bíróság azt vizsgálta, hogy sérült-e a felperes egyenlő bánásmódhoz fűződő személyiségi joga. Azt állapította meg, hogy az alperes magatartása, illetőleg részbeni mulasztása ún. közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül mivel, látszólag semleges feltételen alapuló intézkedésével nagyobb számban érint hátrányosan egyes védett tulajdonságokkal rendelkező személyeket. Az Ebktv. 7. § (2) bekezdésének b) pontja azonban mentesülést enged a jogsértés megállapítása alól, ha a magatartásának, illetőleg mulasztásának az adott jogviszonnyal közvetlen összefüggő ésszerű indoka van. Utalt ezen túlmenően az Ebktv. bizonyítási teherre vonatkozó szabályára is, mely szerint a jogsértés valószínűsítése esetén a másik felet terheli annak bizonyítása, hogy az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta, illetve az adott jogviszony tekintetében nem volt köteles azt megtartani.

Megállapította továbbá, hogy még a per folyamatban léte alatt is, az akadálymentesítésre vonatkozó részletszabályok végrehajtására megszabott határidők folyamatosan változtak. Tapasztalható volt, hogy az alperes igyekezett a lehetőségeihez képest folyamatosan együttműködni a felperessel és anyagi lehetőségeihez mérten a felperes igényei szerinti akadálymentesítést megvalósítani.

Azt is figyelembe vette, hogy az alperes tevékenysége személyszállításra vonatkozik, mely a felek között egyfajta polgári jogi jogviszonyt, annak keretében

pedig szerződéses jogviszonyt keletkeztet. Nem volt vitás az sem a felek között, hogy a felperes az alperestől jelentős viteldíjkezdvezményt kap.

Utalt arra, hogy egy jelenleg hatályos szabályozás szerint, az alperes kötelezettsége az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására 2013. december 31. napja.

Az elsőfokú bíróság meggyőződése szerint az alperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettségnek eleget tett, ugyanakkor megállapítható az, hogy a hatályos jogszabályok alapelveként rögzítik a mozgásukban korlátozott személyek egyenlő jogosultságát, vagyis az akadálymentesítésre vonatkozó kötelezettséget. Az akadálymentesítés megvalósítására vonatkozó, jogszabályban foglalt konkrét határidő a per tartama alatt azonban még nem telt el.

Az alperesi védekezéssel összefüggésben rámutatott arra, hogy nem feltétlenül szükséges magasabb szintű jogszabály az akadálymentesítés részletes szabályainak előírására, mert az akadálymentesítésre ennek hiányában is kötelezettsége van a közcélú épületeket fenntartóknak.

Kiemelte, hogy az Ebktv. meghatározza a jogaikban sérelmet szenvedett személyeknek, az egyenlő bánásmód megsértésével kapcsolatos igényeik érvényesítésének lehetőségét. Ezzel összefüggésben utalt a Legfelsőbb Bíróság által kialakított és követett bírói gyakorlatra, mely szerint önmagában az, hogy a felperes jelenleg nem tudja egyenlő feltételekkel, egyenlő eséllyel használni a buszpályaudvart, még nem ad alapot az emberi méltóság és egyenlő bánásmód megsértésének megállapítására. Az alperesi magatartás, illetőleg állapot fenntartása nem értékelhető a felperes személyisége ellen irányuló támadásnak. A felperes a személyiségének lényegét alkotó tulajdonságok vagy ismérvek miatti közvetlen támadást nem állított a perben, és ilyet nem is bizonyított, függetlenül azon perbeli álláspontjától, hogy az alperes által üzemeltetett épület kialakítása több helyen nem felel meg a jogszabályi előírásoknak.

Kifejtette továbbá, hogy a felperesnek az épület átalakítására vonatkozó igénye, az egyenlő bánásmód követelményével szemben az esélyegyenlőség előmozdítását szolgáló intézkedésekre jogosultságként kikényszeríthető módon nem lehet.

Az elsőfokú bíróság mindezekre tekintettel arra a következtetésre jutott, hogy a felperesnek személyiségi jogséremlme nem keletkezett és az általa igényelt jogkövetkezmények tekintetében is alaptalan a kereseti igénye, és a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján határozott a perköltség viseléséről.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, melyben kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és az alperes kereseti kérelem szerinti marasztalását.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a felek magánszakértői véleményeit, illetőleg a kirendelt szakértő által előterjesztett szakvélemény

megállapításait is. Mindhárom vélemény egyértelműen azt tartalmazza, hogy az építtető megsértette a hatályos építésügyi jogszabályi rendelkezéseket, mert az alperesi épület nem tekinthető akadálymentesnek. Az ítélet nem tért ki arra, hogy ezen bizonyítási eszközök eredményeit miért nem értékelte.

Álláspontja szerint az alperes tisztában van azzal, hogy jogsértő állapotot tart fenn, éppen ezért hajtott végre több, a kereseti kérelemben foglalt átalakítást és akadálymentesítést is. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt, hogy mindezekre tekintettel több kereseti kérelem teljesítése vált szükséglettel, ugyanakkor ezt a perköltség megítélésénél és mértékében nem értékelte, mivel az alperes nem lett teljes egészében pernyertes.

Az elsőfokú ítélet nem tér ki arra sem, holott hosszasan idézi az alkalmazandó jogszabályokat, hogy ezek alkalmazhatóságát miért nem tartotta megalapozottnak. Kiemelte, hogy az Ebktv. rendelkezései szerint az eltérő minőségű szolgáltatás nyújtása az egyenlő bánásmód elvének megsértését jelenti. Az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület 10007/3/2006. TT állásfoglalása alapján a Fot. nem korlátozza az akadálymentesítési kötelezettséget az épített környezetre, hanem az kiterjed a hozzáférhetőség biztosításához szükséges jogokra is. Közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az a magatartás, hogy az alperes nem nyújtotta ugyanazt a szolgáltatást a felperesnek, mint más személyeknek. Ez megközelíthető úgy is, hogy az alperes ugyanolyan módon nyújtotta a szolgáltatást a felperes részére, mint a nem látássérült személyeknek, és ezzel hozta a felperest diszkriminált helyzetbe.

Az idézett Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület állásfoglalása szerint közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az akadálymentesítési kötelezettség elmulasztása is, mert erre tekintettel, a fogyatékossgal nem élőkhez képest a fogyatékossgal élők kedvezőtlenebb bánásmódban részesülnek. Az akadálymentesítési kötelezettség elmulasztása azért is minősül közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek, mert jogszabályi kötelezettség megszegését jelenti.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az Ebktv. mentesülési szabályát nem alkalmazhatta volna a jelen per keretei között, mert helytelenül ésszerű indoknak tekintette azt, hogy a pályaudvar átalakítása a nagy utasforgalom miatt nehéz. Helytelenül hivatkozott továbbá arra ebben a körben, hogy a felperes, mint vak személy jelentős viteldíjkezdvezményben részesül. Az utazási kedvezmény azonban jogszabályi rendelkezésen alapul és megállapítása nem tartozik az alperes mérlegelési körébe. A kedvezmény szociális alapú, ezért nem tekinthető a felek szerződéses viszonya alapján egyfajta árleszállításnak.

Felhívta a figyelmet arra, hogy a per során az alperes több ízben utalt arra, hogy csak közbeszerzési eljárás kiírásával valósíthatók meg az akadálymentesítéssel kapcsolatos beruházások, és ennek jelentős az idő- és költségigénye. Ugyanakkor szó került a felek közötti egyeztetések során arról is, hogy már 2006-ban a következő évi költségvetésbe beállította ezeket a költségeket az alperes, azonban az eltelt négy évben az akadálymentesítés megvalósítása érdekében semmit sem tett. (A vezetősáv kialakítására megfelelő műszaki megoldást ajánlott a közönséges csavarok meglévő burkolatra való felhelyezésével, mert az alperes tartós megoldást kínáló vezetősáv kialakíthatóságát nem tartotta megfelelőnek a burkolat sérülései és felszedése miatt.)

A kimentési szabály alkalmazhatóságával összefüggésben előadta, hogy az Ebktv. 2007. évi módosítása különbséget tesz az alapjoggal és az alapjognak nem minősülő jogokkal kapcsolatos diszkrimináció kimentése között. Az Alkotmánybíróság 61/1992. (XI. 20.) határozata szerint a hátrányos megkülönböztetés tilalma az alkotmányos alapjogok védelmét szolgálja.

A 2013. december 31-ei határidőt a Fot-ba iktató szabály 2007. május 1. napján lépett hatályba, ezért e rendelkezés a perbeli esetben nem alkalmazható, mivel a kereseti kérelem már korábban került előterjesztésre. Nem alkalmazható a rendelkezés a perbeli esetben azért sem, mert a Fot. 8. §-a szerint az utasforgalmi létesítményeknek alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételnek. Ez a szabály kifejezetten közlekedésről szóló speciális szabály, melyet jelen perben figyelembe kell venni. Már a buszpályaudvar építéskor hatályban volt az Étv. 31. § (4) bekezdésének c) pontja, amely előírta közhasználatú építmények esetében a biztonságos és akadálymentes használhatóságot. Ez a szabály jelenleg is hatályos, és az építkezés során is alkalmazni kellett volna. A perben általa benyújtott akadálymentességi szakvélemény és a perben meghallgatott ... rehabilitációs környezettervező szakmérnök véleménye szerint sem felel meg az épület ezen szabálynak. Álláspontja szerint tény, hogy az építkezés idején az alperes nem vett tudomást az Étv. akadálymentességi követelményeiről, mellyel az építési szabályokat megsértette, ezért esetében a kimentés visszaható hatályú alkalmazása nem lehetséges.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen és teljes körűen állapította meg a tényállást és abból helytálló jogi következtetéseket vont le.

Elsősorban arra hívta fel a figyelmet, hogy nem rendelte meg az épület tervezését és nem is felügyelte azt. Az engedélyezési eljárás 1996-ban indult és az 1999-es szabályok alapján az építési engedély kiadásának nem volt akadálya. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy az épületet készen kapta, melynek akadálymentesítését folyamatosan végzi a törvény által előírt határidőre is figyelemmel.

A per tartama alatt megtett intézkedései nem tekinthetők a jogsértés elismerésének, csupán igyekezett együttműködni a felperessel.

Előadta, hogy az általa nyújtott szolgáltatás minősége a fogyatékkal és fogyatékkal nem élők számára nem eltérő. Valamennyi utas számára ugyanolyan minőségű személyszállítási szolgáltatást nyújt.

Nem mulasztotta el az akadálymentesítési kötelezettségét sem, figyelemmel arra, hogy a Fot. szabálya szerint csak 2013. december 31. napjával jár le az akadálymentesítésre előírt határidő. Lehetőségeihez és a realitásokhoz mérten folyamatos intézkedésekkel tesz eleget a jogszabályi követelménynek.

Álláspontja szerint a felperes által speciálisnak tekintendő Fot. 8. §-ában foglalt elv alkalmazására nincs lehetőség. Az akadálymentesítésre külön határidőket a jogszabály nem állapít meg, azt egységesen 2013. december 31. napján állapította meg. A jogszabályhelyek nem állnak egymással speciális és általános viszonylatban. Utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság a Fot. indoklását is idézte, mely

szerint azért volt szükség egy konkrét határidő megállapítására, hogy a jogszabályban foglalt előírás maradéktalanul teljesüljön egy olyan határidő törvénybe emelésével, amely vélhetőleg elegendő a törvényi kötelezettség megvalósítására. Álláspontja szerint jelentősebb érdek fűződik annak biztosításához, hogy a fogyatékos személyek mindennapi életvitelhez szükséges szolgáltatásokhoz egyenlő eséllyel férjenek hozzá, mint ahhoz, hogy akár szankcióval, akár egyéb módon a kötelezettekre további terhet róva megnehezítsék a jogszabályi előírás teljesítését.

A fellebbezés nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla teljes egészében osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, ezért határozatát a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

A felülbírálat körében is alkalmazandó jogszabályokat az elsőfokú bíróság teljes körűen ismertette, ezért azokra a másodfokú bíróság csak visszautal.

Tévesen hivatkozott a felperes arra, hogy az elsőfokú bíróság a felek által hivatkozott magánszakértői véleményeket, illetőleg a kirendelt szakértői véleményt kirekesztette volna a bizonyítás értékeléséből. Az elsőfokú bíróság annak megítélése körében, hogy a felperes, mint látássérült, megfelelően tudja-e igénybe venni a buszpályaudvar szolgáltatásait, és kielégítő-e a közlekedési lehetőségei egyéb utastársaihoz képest, alapvetően a szakértői vélemények megállapításait értékelte. A vizsgálat alapján állapította meg azt, hogy a felperes a pályaudvaron nem tud megfelelően közlekedni. Az elsőfokú ítélet tényállásának szövegezéséből egyértelműen megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a kirendelt szakértői véleményében foglaltakra támaszkodott. Az elsőfokú bíróság a szakértői bizonyítás elrendelésekor nyilvánvalóan figyelembe vette a peres felek magánszakértői véleménnyel támogatott álláspontjait is.

Rámutat a másodfokú bíróság arra is, hogy az alperesnek a per során előterjesztett ellenkérelmében, valamint a fellebbezési ellenkérelmében foglaltak alapján nem vehető figyelembe az az álláspontja, hogy a pályaudvar felépítéséhez szükséges tervek megrendelésében, elkészítésében, illetve a kivitelezési munkálatok ellenőrzésében nem vett részt. Az iratok között elfekvő építési engedély kiadásáról szóló értesítés szerint, az engedélyt a alperes neve kapta meg. Ugyanakkor az alperes által, a tervek megrendelőjének, és elkészítésének felügyelőjeként megnevezett ... 2003. szeptember 15. napi hatállyal beolvadt a felperesi társaságba. A felperesi gazdasági társaság ezért a Kft. jogutódja, a korábban hatályos 1997. évi CXLIV. törvény (régi Gt.) 67. § (1) bekezdése alapján. Mindezekre tekintettel a felperes által az ebben a körben előadottaknak nincs érdemi jelentősége felelősségének megítélésénél.

Kétségtelen tényként lehetett megállapítani a per adatai alapján, hogy az alperesi épület nem kielégítő és nem megfelelő kialakítása a felperest - az állapotára tekintettel - egyrészt hátráltatja a tömegközlekedési eszközök megközelítésében,

használatában, másrészt az épületben való mozgási lehetősége és a szolgáltatások használata sem zökkenőmentes számára.

Ezen szakértői véleményen is alapuló következtetés levonása után azt kellett vizsgálnia az elsőfokú bíróságnak, hogy ez a tényszerűség az egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti-e a Ptk. 76. §-ában foglaltak és az Ebktv. szabályainak figyelembe vételével. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a perbeli esetben az alperes által fenntartott állapot és az akadályok elhárításának hiánya miatt az Ebktv. 9. §-a szerinti közvetett hátrányos megkülönböztetés megállapítása lehetőségének feltételeit kellett vizsgálni.

Nem osztotta a másodfokú bíróság azt a felperesi fellebbezésbeli álláspontot, hogy a megállapított alperesi magatartás alapján a felperes fogyatékosága miatt, az Ebktv. 8. § g) pontja szerinti közvetlen hátrányos megkülönböztetés esete áll fenn. Az alperes terhére nem volt megállapítható olyan aktív intézkedés, mely kifejezetten arra irányult volna - akár burkoltan is -, hogy a felperes kifejezetten fogyatékosága miatt kerüljön hátrányba, részesüljön kedvezőtlenebb bánásmódban, más vele összehasonlítható helyzetben lévő személyhez képest. A kedvezőtlen állapot fenntartása, mint alperesi magatartás, külön erre irányuló kifejezett akarati tartalom nélkül sem minősíthető közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek, mert erre irányuló korábbi intézkedés nem volt megállapítható az alperes terhére.

A tervezéskor és a kivitelezéskor törekedtek az akadálymentes kialakításra, ez azonban nem teljes körűen valósult meg annak ellenére, hogy az épület valamennyi szükséges hatósági engedéllyel rendelkezett. Látszólag az épület kialakítása megfelel az egyenlő bánásmód követelményének, azonban a szakvéleményekben is jelzett hiányosságok miatt a vak és gyengénlátó utasok csoportja hátrányosabb helyzetbe kerül az egyéb utasokhoz viszonyítottnak. Ennek alapján csak az Ebktv. 9. §-a szerinti közvetett hátrányos megkülönböztetés megállapítása vetődhetett fel.

Az elsőfokú bíróság a közvetett hátrányos megkülönböztetés lehetőségének megállapításával összefüggésben, a felperesi bizonyítási kötelezettség teljesítését követően helyesen vizsgálta az Ebktv. 7. § (2) bekezdése szerinti kimentési okokat, azzal összefüggésben, hogy az alperes előadása szerint, magatartása illetve mulasztása nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét. A kimentési szabály, alperesre kedvező alkalmazásának vizsgálatakor azt kellett megítélni az Ebktv. 7. § (2) bekezdésének b) pontja alapján, hogy tárgyiagos mérlegelés szerint az alperesi magatartásnak van-e ésszerű indoka.

Az ésszerűségi teszt keretein belül az alperesi magatartás esetleges emberi méltóságot sértő jellegét kellett figyelembe venni, tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság 35/1994. (VI. 24.) AB határozatában úgy foglalt állást, miszerint az a megkülönböztetés sérti az emberi méltóságot, amely önkényes, vagyis a tárgyiagos mérlegelés szerint nincs ésszerű indoka.

Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy a felperes maga sem állította a perben az alperes részéről személyiségének lényegét adó tulajdonságok miatti közvetlen támadás megvalósítását, ilyen jellegű magatartást a felperes nem is igazolt. Nem állapítható meg az alperes terhére olyan magatartás, mely szerint a

felperest emberi mivoltában, egyéniségének sajátos jellemzői alapján megalázta volna.

Az alperes részéről az átalakítás késedelme sem értékelhető a felperes személyisége ellen ható jogsértő magatartásként. Az alperes esetében nagy számú utast kell jelentős számú buszjáratral szállítani oly módon, hogy kizárólag a buszpályaudvar területe vehető igénybe a járatokra való fel- és leszállásra. A nyilvánvalóan jelentős pályaudvari területet érintő átalakítások megszervezése és ezzel összefüggésben a járatok zavartalan fogadása és indítása során a más utasoknak az Alkotmány 58. § (1) bekezdésében foglalt szabad mozgáshoz fűződő alapjoga konkurál a felperesi jogosultsággal. A rendelkezésre álló perbeli szakvélemény alapján azt sem lehetett megállapítani, hogy az alperesi épület teljes egészében alkalmatlan lenne a vakok és gyengénlátók általi használatra.

Mindezen tényezők figyelembevételével, az alperes a felperes számára hátrányt jelentő, a vakok és gyengénlátók számára nem teljes egészében akadálymentes állapot fenntartásából keletkező egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatti felelősségét eredménnyel kimenthette.

A fentiekkel összefüggésben jegyzi meg a másodfokú bíróság, hogy az adott közlekedési csomópontban rendelkezésre álló telekingatlanon kellett az autóbusz pályaudvart felépíteni, amely nyilvánvaló fizikai határt szabott a kialakítás lehetőségeinek. A felperes által többször hivatkozott Étv. 31. § (4) bekezdésének c) pontja, valamint a Fot. 8. §-ában foglaltakon túlmenő általános tartalmú szabályokon kívül az akadálymentesítéssel kapcsolatos kötelező erejű jogi szabályozás nincsen. Az újabb kori építészetben az ilyen módú kialakítás, egyedi jogszabályban nem nevesített kívánalmait időről-időre változtatják az egyes műszaki tapasztalatok, a rendelkezésre álló alapanyagok, a különleges szerelvények rendelkezésre állása, továbbá a fogyatékkal élők gyakorlatban felmerülő speciális igényei, és ezek karakteres érvényesítése.

Az általános tartalmú építési szabályokra való hivatkozás a kimentés alkalmazhatóságát nem befolyásolhatja, mert a kifejtett indokok és szempontok alapján az alperes terhére az emberi méltóság megsértése nem állapítható meg.

Tekintettel arra, hogy jogszabály (Fot. 7/B. § (4) bekezdése) az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására határidőt szabott, az alperesnek - a kimentéstől függetlenül - jogosultsága van arra, hogy az akadálymentesítést jogkövetkezmények nélkül 2013. december 31. napjáig végezze el. Nem osztotta a másodfokú bíróság azt a felperesi álláspontot, hogy ez a határidő a felek viszonylatában ne lenne irányadó, tekintettel arra, hogy a határidőt tartalmazó módosító rendelkezés nem állapít meg külön szabályt arra nézve, hogy az esetleges sérelmes helyzet fennállásának idejétől függően lenne alkalmazandó a határidő.

Rámutat továbbá a másodfokú bíróság, hogy a felperes még a jogsértés megállapítása esetén is kizárólag csak a saját jogsérelmével kapcsolatos jogkövetkezmények alkalmazását igényelheti. A személyes igényérvényesítés jogosultsága ugyanis nem terjedhet túl a kifejezetten saját sérelmét jelentő hiányosságok kiküszöbölésének igénylésén, a teljes alperesi épület bármilyen

korlátozottsággal élő személyek számára is szolgáló átalakításának elérése érdekében alappal nem terjeszthet elő igényt. A felperes kizárólag olyan követeléssel léphet fel, amely a látáskorlátozottságával összefüggő igényre tekintettel lehet alapos.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért személyes költségmentességétől függetlenül köteles viselni az alperes másodfokú perköltségét a Pp. 239. §-ának utaló szabálya és a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint. A másodfokú perköltség az alperesi jogi képviselőt a Pp. 67. § (2) bekezdése és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján megillető munkadíj.

A felperes személyes költségmentessége miatt a le nem rótt fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján.

Budapest, 2012. szeptember 6.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

. Kisbán Tamás s.k.. Győriné dr. Maurer Amália s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő